

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
ФАРМАЦЕВТИЧНОГО БІЗНЕСУ ТА РОЗВИТОК ДЕРЖАВНО-
ПРИВАТНОГО СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА**

Братішко Ю.С., Посилкіна О.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

bratishko1411@gmail.com

Вступ. Режим карантину створив суттєві загрози в ланцюжку постачань для фармацевтичних виробників, відбулося зниження продажів рецептурних лікарських засобів, дослідницька діяльність фармацевтичних компаній (ФК) у напрямках, не пов'язаних із COVID-19, істотно сповільнилася під впливом пандемії. Пандемія порушила нормальне функціонування всіх складових вітчизняної фармації і загострила проблему доступності для населення якісної фармацевтичної допомоги. Ця ситуація повинна стати поштовхом для переосмислення філософії діяльності ФК, які в ці важкі часи повинні нарешті усвідомити велику власну соціальну відповідальність (СВ), та вибудовувати діяльність більш соціально турботливо. Дослідженнями різних аспектів управління соціально відповідальною діяльністю (СВД) ФК займалися такі науковці: Котвіцька А., Мнушко З., Немченко А., Посилкіна О., Слободянюк М., Ткаченко Н., Толочко В., Зарічкова М., Галій Л., Громовик Б., Євтушенко О., Книш Є., Артюх Т., Волкова А., Суріков О., Червоненко Н., Черкашина А., Чмихало Н. Але, незважаючи на значний науковий наробок цих вчених, не вирішеними залишаються питання розвитку соціальної відповідальності фармацевтичного бізнесу (СВФБ).

Метою дослідження є розробка засад управління СВД ФК в Україні для зростання соціальної спрямованості їх діяльності.

Матеріали та методи. При виконанні дослідження були використані методи: контент-аналізу, наукового синтезу, узагальнення, спостереження, експертного опитування, порівняльного аналізу, метод моніторингу, угруповання, вимірювання, кластеризації, таксономічного, кореляційного,

регресійного аналізу, метод побудови трендів, статистичний аналіз, розрахунок аналітичних показників та ін.

Результати дослідження. Аналіз показав, що першим і поки що єдиним законодавчим актом, що стосується СВ в Україні та порядку ведення соціального діалогу з метою вироблення та реалізації державної соціальної і економічної політики, регулювання трудових, соціальних, економічних відносин та забезпечення підвищення рівня і якості життя громадян, соціальної стабільності в суспільстві, є Закон України «Про соціальний діалог в Україні». Впровадження механізму державного регулювання СВФБ покликане створити сприятливі умови для розвитку СВ у фармації і як результат – підвищення рівня сталого розвитку вітчизняних ФК. Соціально-економічну доцільність впровадження зазначеного механізму нами підтверджено шляхом проведення розрахунків індексу сталого розвитку вітчизняних ФК за умов інерційного сценарію і за умов впровадження механізму державного регулювання СВФБ і розвитку державно-приватного соціального партнерства (ДПСП). Інерційний прогноз індексу сталого розвитку ФК та його факторних ознак довів гіпотезу про можливе зниження їх рівня впродовж 2020-2021 років. Це є загрозою для стабільного функціонування досліджуваних ФК та негативно вплине у майбутньому на їх конкурентні позиції. Для визначення доцільності впровадження механізму державного регулювання СВФБ нами було використано дані монографічної літератури та дослідження Інституту сталого розвитку, які чітко вказують на наявність зв'язку між факторами успіху бізнесу та факторами сталого розвитку, що тісно пов'язано із функціонуванням дієвого механізму ДПСП. Тобто компетентними фахівцями доведено, що внаслідок розвитку механізму ДПСП компанії отримують зростання ринкової частки та і, як наслідок, зростання доходів на 1-4 %, зростання продуктивності праці персоналу – на рівні 2-5%, підвищується індекс інвестиційної привабливості компаній на 1-5%, знижуються ризики діяльності компаній на 2-3%, підвищується лояльність персоналу на 3-6%, зміцнюється ділова репутація за рахунок вибудовування сталих партнерських відносин на 2-4 %, тобто відбувається синергетичний ефект від

одночасного економічного, соціального та екологічного розвитку компаній. Оскільки такі докази виявлені у впливі на діяльність компаній у світі, то ми можемо екстраполювати ці тенденції і на діяльність вітчизняних ФК, беручи за відправну точку нижчий рівень зазначеної доцільності. Ми спиралися на припущення, що розвиток ДПСП сприятиме зростанню економічної, соціальної та екологічної складових сталого розвитку ФК на 1 %. Для визначення сили впливу вищезазначеного зростання на індекс сталого розвитку ФК нами побудовано регресійну модель залежності індексу сталого розвитку ФК від комплексних показників економічної, соціальної та екологічної складових сталого розвитку для всіх досліджуваних ФК. Параметри побудованої моделі відповідають загально прийнятим критеріям для подібних моделей. В подальшому на підставі наведеної моделі було проведено прогнозування індексу сталого розвитку за умов інерційного сценарію і за умов впровадження механізму державного регулювання СВФБ і розвитку ДПСП. За допомогою побудованої моделі встановлено, що впровадження механізму регулювання СВФБ і розвитку ДПСП сприятиме зростанню індексу сталого розвитку ФК на 6,1 % при зростанні на 1 % кожної складової. Проведені дослідження підтверджують, що розвиток ДПСП і впровадження механізму регулювання СВФБ мають суттєві зиски для ФК у вигляді зростання індексу сталого розвитку, а отже забезпечення їх конкурентоспроможності, зростання рівня їх інвестиційної привабливості, підвищення лояльності персоналу та бізнес партнерів.

Висновки. Запропоновані заходи з удосконалення державного регулювання СВФБ в Україні, що сприятиме не тільки підвищенню інвестиційної привабливості вітчизняних ФК для інвесторів, посиленню їх конкурентоспроможності, як на внутрішньому, так і на міжнародному фармацевтичних ринках, набуттю статусу інноваційних, соціально відповідальних організацій, які ефективно вибудовують партнерські відносини і виконують свої зобов'язання перед споживачами, власними працівниками, суспільством, що в кінцевому підсумку, сприятиме підвищенню ефективності фармацевтичного забезпечення населення України. Здійснено

моделювання впливу впровадження механізму державного регулювання СВФБ і формування ДПСП на рівень сталого розвитку вітчизняних ФК. Розраховано очікуване зростання інтегрального показника сталого розвитку досліджуваних ФК за умов реалізації запропонованих заходів.

ПОГЛЯД ПРАКТИЧНОЇ ФАРМАЦІЇ ПОЛЬЩІ ЩОДО СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АПТЕК

Ткаченко Н.О., Хороленко А.С

Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя, Україна

tkachenkonat2@gmail.com

Вступ. Українська фармація впевнено крокує шляхом реформ, які торкаються не лише підвищення якості й рівня доступності ліків для усіх верств населення, а і питань саморегуляції у фармацевтичній системі, підвищення рівня відповідальності тощо. Євроінтеграційні процеси під час реформування вітчизняної системи охорони здоров'я загалом, та її фармацевтичного сектору зокрема, також посилюють актуальність зазначених аспектів. Європейський бізнес давно працює на засадах соціальної відповідальності (СВ) та активно розширює практики соціального менеджменту.

Для побудови стратегії розвитку чи реформування будь-якої системи (національної безпеки, охорони здоров'я, фармацевтичного забезпечення тощо) важливим є досвід провідних країн світу, а особливо країн-сусідів, які пройшли швидкий і якісний розвиток в окресленій площині.

Враховуючи зазначене **метою** роботи стало з'ясування думки польських фармацевтичних фахівців (ФФ) щодо основних аспектів соціально-відповідальної поведінки (СВП) аптечного закладу, перешкод на шляху впровадження чи розширення практик СВП та рівня СВП своєї аптеки.

Матеріали та методи: матеріалами для досліджень слугували результати опитування ФФ польських аптек у м. Варшава, м. Кельце та м. Жешув. У роботі